

Ahmet Ümit: Dervis kapu

Karen, egy fiatal londoni nő visszatár eltűnt apja szülőföldjére, Törökországba, hogy kinyomozza, miért égett le egy mérgeződrága szálloda. Konya városában hátborzongató kalandok várnak rá.

Egy idegen az éjszakában

Össze kellett szednem magamat. Valójában semmi rossz nem történt velem. Csupán arról volt szó, hogy a sötétség beálltával elfogott a magány, mivel idegen voltam egy különös országban. Egyfajta melankólia. Amiből ennyi éppen elég. Le kell ráznom magamról ezt a baljós borúlátást, azt a kellemetlen érzést, amitől azóta nem sikerült megszabadulnom, hogy a Heathrow-n felszálltam a repülőgépre. Mi lenne, ha megmosnám az arcomat a mecset előtt álló kút vizében?

Ezzel a szándékkal fordultam meg. Az ismeretlen ekkor bukkant fel a semmiből. Tetőtől talpig fekete öltözetet viselt. A magas, karcsú férfinak göndör haja és szakálla volt. Mozdulatlanul és csendben állt előttem. Hajszál híján felsikoltottam, amikor megpillantottam. Így viszont csak egy hördülésre futotta az erőmből.

– Ne félj – suttozta. A hangja nyugodt volt, mint a víz, sima, mint a selyem, és annyira megnyugtató, mint az esti levegő könnyed hűvössége. – Nem akarlak bántani.

A szemébe néztem. Nem láttam fenyegetést benne. A hihetetlenül hosszú szempillák alatti két, nedves, fekete kútban sem ravaszság, sem fenyegetés nem csillogott. Sokkal inkább, mintha segítségért esedezett volna. Elbűvölve, dermedten álltam előtte. Nem láttam, hogy megmozdult volna, hirtelen mégis közelebb jött. Nem éreztem a mozdulata szelét, mégis ott volt előttem. Úgy siklott, mint a néma, éjszakai szellő. Megmozdult a karja, megfogta a jobb kezemet, és a bal tenyerébe fektette. Meleg volt a bőre. Bárki mást már durván elzavartam volna; őt azonban nem tudtam, nem akartam. Szinte hipnotizálva bámultam a szemébe, amelyet mintha csak egy természetes, fekete csíkkal emeltek volna ki. A férfi egy lágy mozdulattal kinyitotta a tenyeremet és valamit ráhelyezett. Egyesével rázárta az ujjaimat.

– Ami téged illet, elhoztam neked.

Olyan volt, mint egy álom. Megfordítottam a tenyeremben levő, kemény tárgyat, majd alaposan megnéztem magamnak. Az alkonyi félhomályban képtelen voltam megmondani, mi az, ezért odatartottam a szemem elé. Egy gyűrű. Ezüstgyűrű barna kővel. Azonnal beleszerettem! De miért adta nekem ez az alak? Talán megpróbálja eladni? Ezek szerint akkor az éjszakából felbukkanó titokzatos férfi csupán egy alkalmi árus. Felnéztem, hogy megkérdezzem, hogy valahogy megértsem ezt az egészet, de már nyomát sem láttam. Hova tűnhetett, hiszen néhány másodperccel korábban itt állt az orrom előtt? Körülnéztem, de a fekete ruhás, magas férfi sehol nem látszódott. Pontosan úgy tűnt el az éjszakában, ahol az előbb testet öltött belőle.

Hangok a sötétben

Ingerültté váltam, amiért ilyen gondolatok kavarnak az elmémben. Kiszálltam az ágyból, és kikapcsoltam a számítógépet. Forró volt, amiért ilyen hosszú időn át bekapcsolva hagytam. Egy darabig magatehetetlenül bámultam a szobát, amikor váratlanul felfigyeltem az arcomat megérintő hűvös légáramlatra. Mintha csak villám csapott volna belém.

A könnyű sztyeppe szél a száraz fű, és a geránium édes illatát hozta magával a nyitott erkélyajtón keresztül. Megerősödve mozgásba hozta a tüllfüggönyöket, majd pedig

körbetáncolta a testemet. Becsuktam a szememet és szembefordultam a széllel, átadva magamat kellemes érintésének. Ez volt az a pillanat, amikor meghallottam a suttogást.

– Kimya...

A döbbenettől azonnal kinyitottam a szememet. Megpördültem, mert először azt hittem, hogy a hang a szobában szólalt meg. Odabent nem volt senki, én viszont biztosra vettem, hogy igenis hallottam a nevemet. Ezen a napon valaki már harmadszor szólított így meg. Vagy csak megint álmodtam? Lehetséges állva, nyitott szemmel álmodni? Eszembe jutott az az üveg bor, amit múlt éjjel Nigellel ittunk, mielőtt szeretkezni kezdtünk volna. Akadhat ember, aki arra gyanakszik, hogy valamit tettek az italba. Már a gondolat is nevetséges volt, és ha esetleg minden valószínűség dacára ilyesmi történt volna, a szer hatása semmiképpen nem tartott volna ilyen sokáig.

Csakhogy a szobában ismét felhangzott a suttogás.

– Kimya...

Képtelen voltam felfogni, hogy ez most mit jelent. Valaki talán hív? Segítséget kér tőlem, mintha bajba került volna egy ember, aki ismer engem? A hang az illatos szellő szárnyán úszott be hozzám. Visszafordultam az erkély felé, és határozottan elindultam az ajtó irányába, felemeltem a függönyöket és kiléptem. A parányi erkély üres volt; az egyik sarokban álló, támla nélküli széken kívül semmit nem láttam. Megvizsgáltam az erkélyrészemet a többlettől elválasztó falat, és arra a következtetésre jutottam, hogy a hang nem a szomszédos szobákból szólt. Lepillantottam a parányi kihalt térre, majd megnéztem magamnak a Szelim szultán mecset kőfalait. A régi mecset halovány sárga fényben fürdött, és ez hozzájárult ahhoz, hogy annyira lehangolónak tűnjön. Közvetlenül mögötte Rúmi mauzóleumának ragyogása éppen az ellenkező hatást váltotta ki – a sötétség tehetetlennek bizonyult a szentély reményt hordozó, jádeként tündöklő zöld fényével szemben.

Ismét feltámadt a szél és beletúrt a hajamba. Megragadtam zabolátlan tincseimet és kezemben tartva őket bámultam a mecset előtt hajladozó fákat. Nyugalommal töltött el az ágak között susogó szél hangja. Alighanem az előbb is csak a szellő miatt zavarodtam össze. Ekkor azonban észrevettem valamit a mauzóleum bejárata előtt. A nagy távolság és a félhomály dacára is világosan láttam a fekete vonallal kihúzott szempárt és a határozott vonalú, szétnyíló vörös ajkakat. A kút előtt állva még mindig fekete ruhát hordva az a férfi szólt hozzám, akitől a gyűrűt kaptam.

Éreztem, ahogy megdermed a vérem. Megszédültem, és csak azért nem estem el, mert megmarkoltam a korlátot.

A vérző gyűrű

A víz lemosta a vért, és most már tiszta volt az ujjam. Levettem róla a gyűrűt, odaraktam a mosdó szélére, és keresni kezdtem a sebet. Nemhogy vágást, de még egy karcolást sem láttam. Az ékszerre pillantottam, és alaposabban szemügyre véve kiderült, hogy nem az ujjam vérzett, hanem a gyűrű köve. A fehér márványmosdó tetején parányi, piros cseppecskék bukkantak fel, mintha valaki vörösre akarta volna festeni. A gyűrűt ezek szerint valójában valami ócska kis kacat volt. Úgy gondoltam, hogy festéket eresztett magából, bár libabőrös lettem, amikor megvizsgáltam a piros cseppeket, mert a folyadék pont úgy nézett ki, mint az igazi vér. Szóval ez volt a személtládák terve! Azt akarták, hogy összezavarodjak, és pánikba essek. Csakhogy nem hagyom magamat. Nem bánnak el velem! Legyűrtem a félelmemet, és a mutatóujjam hegyével megérintettem a sötétvörös folyadékot, majd összedörzsöltem a mutató- és a hüvelykujjamat. Mintha forró és sűrű, valódi vérhez értem volna. Hogy a fenébe sikerült nekik ez a trükk? Egy pillanatra kételyeim támadtak. Képesek volnának ilyen mesteri cselszövésre? Nem lehet, hogy már megint az időről időre rám törő paranoia áldozata lettem?

Csakhogy az egyetlen magyarázat a szélhámosság lehetett. Mégiscsak hárommillió angol font forgott a kockán, és ezek az alakok mindent megtettek azért, hogy bezsebelhessék. Megpróbáltam visszaemlékezni arra, hogy mikor vettem fel a gyűrűt. Talán az éjszaka folyamán? Abban biztos voltam, hogy nem most reggel. Megtántorodtam, amikor elképzeltem, hogy a szélhámosok hajnalban beosontak a szobámba, és miközben félmegtelenül ott feküdtem az ágyamban, felhúzták a gyűrűt az ujjamra.

– Mocskos szemétládák! – kiáltottam.

– Miss Greenwood, jól van?

Mennan hangja. Ha az előbb nem hallották meg, hogy mit kiáltottam, most már érteni fogják. Legszívesebben kirodítottam volna, hogy grabancon ragadjam mindkettőt, és utána akkorát rúgjak a seggükbe, hogy elrepüljenek a pokolba. Amikor azonban a tükörbe pillantva megláttam a szikrázó szememet, megálltam. Mégis mit értem volna azzal, ha kiosztom vagy éppen szemem köpöm őket? Azt válaszolták volna, hogy megőrültem, hiszen csak egy bolond lenne másokat felelőssé az álmaiért. Tanúként utána már nem állhatnék oda a bíróság elé, és nyugodtan búcsút mondhatnék a jelentésemnek.

– Szemétládák – vicsorogtam, de most már csak halkán, összeszorított foggal.

– Miss Greenwood?

Már megint Mennan. Úgy tűnt, mintha őszintén aggódna.

– Jól vagyok – feleltem, és megpróbáltam megnyugodni. – Minden rendben. Egy perc, és jövök.

Simonnak igaza volt. Ellenfeleim nemcsak ravaszok, de vakmerőek is voltak. Nem tudhattam, meddig hajlandóak elmenni. Kénytelen leszek egy lépéssel mindig előttük járni; befogom a számat, nem hisztizek, és mindenáron megőrzöm a hidegvéremet. Na de hogy a fenébe sikerülhet ez? A kezem még mindig remegett, és a tükörből egy tűzvörös arc nézett vissza rám. A harag rabszolgája voltam. Előbányásztam néhány papír zsebkendőt, a csap alá tartottam, majd rászorítottam a tűzforró homlokomra. Segített a hűvösség.

– Mégis mi a fenét mondjak ezeknek az alakoknak? – kérdeztem a tükörképemet, miután ügyetlenül megpróbáltam kimosni a foltokat a blúzomból.

– Azt hiszem, az lenne a legjobb, ha őszinte lennél velük – válaszolt a tükörből a zilált nő.

Igaza volt. Egyszerűen őszintén ki fogok tálalni. Elmondom, hogy valami háborodottól kaptam ezt az olcsó gyűrűt, amin megfutott a festék, és bemocskolta a kezemet meg a ruhámat. Ennyi a történet. Semmi okom nem volt dühbe gurulni amiatt, hogy Ziya az apám után kutakodott. Éppen ellenkezőleg, éppenséggel a hasznomra fordíthatom mindazt, amit megtudtak, mivel így jobban megérthetem, mégis milyen messzire hajlandóak elmenni ezek az összeesküvők. A döntés meghozatala után összeszedtem magamat, megszártítottam a kezemet, és újra a gyűrűre pillantottam. Már nem szivárgott belőle a festék, de nem bízhattam meg benne, ezért becsomagoltam egy papírtörülközőbe, mielőtt kiléptem volna.

A pokol tüzei

... ahogy közeledtem, a bűz egyre erősebbé vált. Pattogni kezdett a fülem. Úgy éreztem, mintha a kiégett épület falai ránk akartak volna omlani. Úgy tűnt, a mennyezet némán agyonnyom. Talán ez volt az oka annak, hogy gyorsabbra vettük lépteinket és átsiettünk a tűzben szinte teljesen elégett szőnyegen. Egy keskeny lépcsőhöz értünk. Mindent vörös fény ragyogott be körülöttünk, alighanem a megfeketedett ablakokon keresztül beáramló napsugarak miatt. Mennan egy lépéssel előttem haladt. Beragyogta a vörös fény. Az izzás pirosra festette hullámos haját, az inge gallérja fölött kitüremkedő vaskos nyakát, ormótlan kezét, a látszólag egy számmal túl nagy nadrágját, és lakkbőr cipőjét... vagyis minden alkotóelemét. Egyik kezével egy nedves zsebkendőt szorított a szájára.

– Erre menjünk! – mondta hátrapillantva. Széles homloka, lapos orra, az álla, a félig nyitott szájából kifehérlő foga – szóval az egész arca izzott. A napsugarak miatt úgy tűnt, mintha körülöttünk újra lángba borult volna a helyiség. Mennan kövér, vörös ujjával a mélybe tartó lépcsőkre mutatott.

– Le kell mennünk oda! – figyelmeztetett.

Elindultunk lefelé a vörös falú, megperzselődött korlátú keskeny lépcsőházban. A fokokat szőnyegfoszlányok borították. Mindenütt jól látszottak a tűz nyomai; az ablakok mocskos üvegén, a megvakult tükrökben, de a megolvadt festék és a hőségben különös alakzatokká torzuló műanyag virágok miatt is... lépésről lépésre nőtt a meleg, és a szemembe szűrő fájdalom hasított. Úgy éreztem, mintha az alsóbb szinteken valahol még mindig égne a tűz. Mennan úgy rohant előre, mintha rá semmi hatással nem lett volna a hőség, bár időnként hátrafordult az irányomba és észrevette, hogy csak nehezen tartom az ütemet. Amikor visszanézett, vörös szemének izzása minden egyes alkalommal fenyegetőbbnek tűnt. A lépcsőkről egy hosszú folyosóra érkeztünk. Abban a pillanatban, hogy ráléptem a mályvaszínű szőnyegre, eltűnt a vörös fény. Összezavarodva körülnéztem. Úgy tűnt, mintha ezt a helyet elkerülték volna a lángok. Nem láttam kormot az olajzöld falakon, de a szőnyeget sem csúfították el égett részek. Mintha visszakerültem volna a tűzvész előtti szállodába. A tekintetemmel hiába kerestem a folyosó végét. Látszólag a végtelenbe nyúlt. Arra gondoltam, hogy talán valamilyen földalatti járat húzódik keresztül a teljes épületen, de akkor is meglepett, hogy teljesen elkerülte a tűzvész tombolását. Miközben ezen a rejtélyen töprengtem, felfedeztem, hogy szabályos távolságra egymástól fekete árnyékos helyek látszanak a folyosó mindkét oldalán. Alaposabban is szemügyre véve őket rájöttem, hogy fényképeket látok. Bal kéz felől a második magára vonta a figyelmemet. Úgy véltem, a Big Bent ábrázolja. Érdekes. Mit keres az otthoni híres óratorony fényképe egy konyai szállodában? Ráadásul nem volt egyedül. A következő kép is Londonban készült. Csak nem a Trafalgar téren? De igen. A kép egészen újnak tűnt. A háttérben egy olyan kiállítás reklámját fedeztem fel, ami csupán egy hónappal ezelőtt nyitotta meg kapuit. Ezek szerint a fényképész szándékosan használt fekete-fehér filmet. Odaléptem a következő fotó elé. De hát az Muswell Hillt, a mi szomszédságunkat ábrázolta! Megálltam előtte. És tényleg. A baloldali épület a mi házunk volt, és a kapu előtt ácsorgó alak pedig nem más, mint idős szomszédom, Scott. Miközben az elmém megpróbálta feldolgozni a látottakat, a lábam továbbvitt a következő fénykép elé. Te jó isten! Ez az én lakásom! A konyha ablakán kívül valamennyi utcai ablak függönye be volt húzva. Annyira tiszta volt a felvétel! Beláttam a konyhámba, pontosan úgy nézett ki, mint most. És én is ott álltam a főzőpult előtt! Úgy tűnt, éppen főztem valamit. Valaki volt a hátam mögött, alighanem Nigel. Alaposabban is megnéztem magamnak, de nem tudtam eldönteni, mert árnyékban volt az arca. Talán a következő képen... igazam volt, azon már egész közelről látszódott a konyha. Nem főztem, hanem a koszos edényeket rendezgettem a munkalapon. Alighanem most ettünk. Mögöttem Nigel az italát kortyolgatta. Alaposabban is megnéztem magamnak. Az a férfi nem Nigel volt! Hanem az az alak, akitől a gyűrűt kaptam. Felismertem hosszú, fekete szakállát és sötét kontúrral kiemelt, fekete szemét.

– Miért van annyira meglepődve? – hallatszott egy hang a hátam mögül.

Azt hittem, Mennan kérdezte, de amikor megfordultam, megint az a fekete alak tornyosodott fölém. A tekintetét belefúrta a szemembe. Már nem fekete ruhát viselt; öltözéke vörös izzásban ragyogott, mert a fény a nyomunkba eredt. A haja, a szakálla, hosszú kabátja, sőt még a mandulavágású szeme is bíborszínben izzott.

– A tüzet kerested. És itt most megtaláltad.

Felemelte kezét, és az ujjai hegyéből lángnyelvek törtek elő. Döbbenet hátraléptem.

– Nincs mitől félned – mondta. – Az igazságot kerested, és tőlem pontosan azt kapod.

Boldogság és dervistánc

A kemencében sült kebab nagyon ízlett, és ráadásul az okraleveshez hasonlóan ez is konyai különlegesség volt. Korábban még csak nem is hallottam róla, mivel az apám sosem kedvelte a nehéz, zsíros, húsos ételeket, és a kemencés kebabot semmiképpen nem lehetett volna könnyű ételnek tekinteni. Ennél is nagyobb gondot jelentett, hogy körítés nélkül, csupán egy nyers hagyma társaságában szolgálták fel. Szerencsére a fiatal pincér már ráunt a törökül beszélő angol úri hölgy folyamatos követelésére, ezért udvariasan odakészített nekem egy tányérszerű felszeletelt paradicsomot és uborkát. A salátát az utolsó falatig megettem, de a kebab fele a tányéron maradt. Az étkezést követő török kávé egyszerűen tökéletes volt. A gőzölgő, habos italt hibátlan sűrűségűre főzték, és a kecses csésze mellé kétszer kisütött török csemegét szolgálták fel. Mielőtt belekortyoltam volna, beszívtam fejedelmi illatát és a török kávéért rajongó anyámra gondoltam. Az apámat hidegen hagyta a kávé, pedig ez volt szülőföldje nemzeti itala. Ő a tűzforrón felszolgált teát kedvelte, természetesen egyetlen csepp tej nélkül. Persze anyám figyelmét nem csupán a török kávé keltette fel, amikor harminchat évvel ezelőtt eljutott ebbe a városba. Imádta a vályogházikókat, a szeldzsukok korában épített kő- és fa medreszéket, a *ney* hangját és a keringő derviseket. A legfontosabb persze az a bizonyos dervis volt, aki miatt megkedvelte mindezen egzotikus dolgokat. Az apám, akit Ziya Poyraz efendinek hívtak. Kellő idő múltával azonban az anyám ráunt a *ney* hangjára és a dervisek keringésére, sőt, attól sem riadt vissza, hogy kimondja, már az apámat sem szereti. Igaz, ez hazugság volt. Ugyanúgy nem tudott lemondani róla, mint imádott török kávéjáról, az Isztambulban vásárolt türkiszinű, szeldzsuk mintás parányi csészéire, a felszolgálásukhoz használt díszes tálcákról és a hagyományos, rézből készült, fedeles kávéskannáról... lassú tűzön addig főzte a kávékat, míg az ital habzani nem kezdett, és megfelelően nem találta a sűrűségét és az illatát. Csakis tökéletes kávékat volt hajlandó meginni, ha nem sikerült, inkább újat főzött. Abban a bíborvörös karosszékben iszogatta egyik lábát maga alá húzva a kávéját, amit imádott nagynénikéje hagyott rá. Ilyenkor inkább látszott anatóliai asszonyságnak, mint angol úri hölgynek. Anyám mindig is azt mondogatta, ha szeretünk valakit, akkor a kultúráját is szeretjük, ám éppen ő volt a bizonyíték arra, hogy ez nem igaz. Bármilyen örült elszántsággal is ragaszkodott a kávéjához, mostanra már utálta a *neyt* és a dervisek *szémáját*, pedig annak idején éppen ez a két dolog volt az, ami miatt egyik pillanatról a másikra fülig beleszeretett az apámba. Harminchat év telt el azóta, hogy Indiából és Nepálból hazatérve egy jó barátja tanácsára megállt Konyában. Válaszokat keresett, szeretne volna kideríteni, hogy lehetséges-e egy ősi hitrendszerre alapozni az új életet, miután elmenekült az unalmasnak bizonyuló, csak önmagát ismétlő kifakult európai kultúrkörből. Katmandu viharvert buddhista és hindu templomai után útra kelt Anatólia szíve felé, a napfényben fürdő városba, ahol a mevlevi kolostor hagyományainak megfelelően táncoló dervisek valósággal lenyűgözték. Ez azonban csupán a kezdet volt, mert az anyám szívét lánggra lobbantotta egy karcsú, fiatal, körben forgó dervis.

– Nem egyszerűen táncolt – magyarázta anyám. – Sokkal inkább mintha átadta volna magát a *ney* csodálatos hangjának, és a muzsika szárnyán lebegett. Igazából nem is annyira az apád transzcendentális tánca nyűgözött le, hanem a szemében ragyogó szenvedés, amire akkor figyeltem fel, amikor egy pillanatra kinyitotta.

Ahmet Ümit lenyűgöző utazásra hív a titkok világába. *A Dervis kapu* egyszerre izgalmas thriller és megragadó történelmi regény. Az olvasó megismerheti a szúfi misztikusok tanításait, bölcsességét, és átélheti, milyen volt Törökország a szultánok korában. A gondolatébresztő, szívhez szóló olvasmány rengeteg érdekeset tartogat mindazoknak, akiket érdekelnek a letűnt korok titkai, a szerelem és a költészet ereje.